

SLOVENŠČINA–8. RAZRED

Navodila za samostojno delo

- Torek, 7. 4. 2020

TEMA: Vzročni odvisnik

- Preglej **rešitve** naloge zadnje ure. Najdeš jih tudi na portalu učimte.com.

VAJA DELA MOJSTRA

3. naloga:

a, b-naloga:

Vračali smo se s planinskega izleta na Boč. Med vožnjo smo bili nemirni. Če smo bili preglasni, so nas spremljevalci opozorili. Vpili smo, ne da bi pomislili na zbranost voznika. Kdor je želel zaspati, ni imel miru. Da bi izvedli nadzor prometa, nas je pri Vranskem ustavila prometna policija. Ko je policist vstopili v avtobus, je videl neprivezane učence. Nekaj sekund nas je samo gledal, ne da bi izrekel besedo. Opozoril nas je na prometna pravila. Obljubili smo mu, da se bomo v avtobusu obnašali zgledno. Nato smo med vožnjo uživali ob petju. Šofer nas je varno pripeljal domov na Most na Soči.

c-naloga:

V besedilu je enako število enostavnih in dvostavnih povedi.

DA NE

Vse enostavne povedi imajo povedek.

DA NE

Vse dvostavne povedi imajo glavni stavek.

DA NE

Pet odvisnikov stoji pred glavnim stavkom.

DA NE

Med dvostavnimi povedmi je tudi časovni odvisnik.

DA NE

č-naloga:

	Vprašalnica + povedek glavnega stavka	Vrsta odvisnika
1. poved	Pod katerim pogojem so opozorili?	pogojni odvisnik
2. poved	Kako smo vpili?	načinovni odvisnik
3. poved	Kdo ni imel?	osebkov odvisnik
4. poved	Čemu/S katerim namenom je ustavila?	namerni odvisnik
5. poved	Kdaj je videl?	časovni odvisnik
6. poved	Kako je gledal?	načinovni odvisnik
7. poved	Kaj smo obljubili?	predmetni odvisnik

- Preberi RAZLAGO

Vzročni odvisnik je tisti odvisnik, ki dopolnjuje povedek iz glavnega stavka s podatkom o vzroku nastanka njegovega dejanja/stanja (prim. Prebivalce so preselili, ker je izbruhnil ognjenik). Po njem vprašujemo z vprašalnico **zakaj + povedek glavnega stavka**. Ker pomensko dopolnjuje povedek iz glavnega stavka, je eden od stavčnih členov glavnega stavka – in sicer prislovno določilo vzroka. Vzročni odvisnik se začneja z vzročnim veznikom **ker**. Lahko stoji za glavnim stavkom ali pred njim (prim. Prebivalce so preselili, ker je izbruhnil ognjenik; Ker je izbruhnil ognjenik, so prebivalce preselili); med glavnim in odvisnim stavkom je vedno vejica. (Dvostavčne) povedi z vzročnim odvisnikom tvorimo tako, da združimo (dve) enostavni povedi, katerih dejanji/stanji sta vzročno-posledično povezani (npr. Izbruhnil je ognjenik. Prebivalce so preselili.), in vzrok izrazimo z veznikom **ker**. Seveda pa moramo pred združevanjem najprej ugotoviti, katero od obeh dejanj je vzrok (to je vedno prvo/preddobno dejanje, prim. Izbruhnil je ognjenik) in katero je posledica (to je vedno drugo/zadobno dejanje, prim. Prebivalce so preselili). To pomeni, da je za tvorjenje vzročnih odvisnikov najprej potrebno logično sklepanje, šele nato pa izrekanje vzročno-posledičnega razmerja.

- Nadaljuj z reševanjem nalog v **DZ II, str. 68–70, nal. 4 in 5.**

Ne pozabi!

Besedilo, ki si ga na temo Starejši brat pisal/-a v ponedeljek, natipkaj in ga do naslednjega **četrta (9. 4. 2020)** pošlji na moj e-naslov. Preden ga pošlješ, si vzemi čas in besedilo še enkrat preberi in popravi pravopisne napake.

Obrazec za bralno značko je objavljen na spletni strani pri 6. razredu.